

WOORDEN EN CIJFERS.

Dank zij de plaats, waar zij uitgesproken werden, hebben de woorden van den »geachten afgevaardigde uit Middelburg'' (thans uit Amersfoort) over de inenting tegen de hondsdolheid in eenen uitgebreiden kring weerklonken. Wanneer zij nog iets meer bewezen dan dat de woorden van den heer KEUCHENIUS zich somtijds meer door veelheid dan door diepte onderscheiden en dat het dien heer soms minder aan praatzucht dan aan ernst ontbreekt, dan was het dit, dat kennis van nauwkeurige cijfers voor alle belangstellenden wenschelijk was. Dr. GRANCHER, de trouwe rechterhand van PASTEUR, heeft deze behoefte erkend en daarom in eene redevoering op de hygiene-tentoonstelling een overzicht gegeven van hetgeen in zaken der hondsdolheid verricht en verkregen was.

Op 10 Juli l.l. waren 1335 personen ingeënt. Deze worden in vier groepen gerangschikt.

Groep *A* bevat de personen, gebeten door eenen hond bij wien niet de minste twijfel kan bestaan, of het dier dol was. Door hetzelfde dier waren namelijk menschen of andere dieren gebeten, en of die beet had hondsdolheid met doodelijken afloop ten gevolge gehad, of met stof uit de hersenen van het dier was een konijn ingeënt, waarna zich hier de ziekte geopenbaard had.

Bij groep *B* is de zekerheid misschien iets minder groot. Als bewijs gold hier eene verklaring van eenen veearts, dat de hond, die de beet toebreacht, dol was; het dier was in den dollen staat door den veearts gezien of door een onderzoek van het lijk, had deze zich overtuigd, dat het dier dol was geweest.

In groep *C* worden de menschen gerangschikt, die door eenen rondzwervenden hond gebeten waren en het er voor hielden, dat hij dol was.

Eindelijk is *D* de groep, waarin de gevallen vereenigd worden van

personen, die niet door eenen dollen hond, maar door eenen dollen wolf gebeten waren.

Van de 1335 gevallen behooren nu:

tot $A : 113$, tot $B : 936$, tot $C : 232$ en tot $D : 54$.

Zullen de uit deze cijfers afgeleide gevolgtrekkingen waarde hebben, dan moeten er geen gevallen toe gebracht worden, waarvan de afloop nog twijfelachtig is. Daarom trekt dr. GRANCHER er de personen af, waarbij het nog geen twee maanden geleden is, sinds zij gebeten werden. Voor de verschillende groepen houdt hij nu over:

$A : 96$, $B : 644$, $C : (\text{niet genoemd})$ en $D : 48$.

Het aantal sterfgevallen is aldus verdeeld:

$A : 1$, $B : 3$, $C : (\text{niet genoemd})$ en $D : 7$.

De sterfte bedroeg dus in:

$A : 10$ op 1000, $B : 5$ op 1000, $C : (\text{niet genoemd})$ en $D : 14$ op 100.

Dat de cijfers der twijfelachtige groep C ontbreken, kan wel niet als een bezwaar gelden. Eigenlijk behoorde het eene onder A opgenomen sterfgeval onder C ; de ziekte met doodelijken afloop werd als bewijs voor de dolheid van den hond beschouwd. Dat het nu onder A wordt medegeteld, is in het nadeel van de inenting. Ook twee van de drie sterfgevallen, die tot B gebracht worden, behoorden daar strikt genomen niet toe, omdat de beide gestorven personen behoorden tot hen, die binnen de laatste twee maanden gebeten waren.

Terwijl de gemiddelde sterfte in A en B 7,5 op 1000 bedroeg, geeft de statistiek van den heer LEBLANC eene sterfte van 160 op 1000 voor gewone hondsdoelheid; eveneens leidden PASTEUR en BROUARDEL uit verschillende opgaven omtrent het aantal beten door dulle wolven toegebracht en het aantal sterfgevallen, welke daarvan het gevolg waren, eene gemiddelde sterfte van 82 pct. en van 67 pct. af, terwijl zij na de inenting slechts 14 pct. bedroeg.

Eindelijk noemt dr. GRANCHER de gevallen nog afzonderlijk, waarin de beten op onbedekte plaatsen van het lichaam, namelijk in het gelaat of aan de handen waren toegebracht. Het ligt voor de hand, dat zulke wonden een grooter gevaar opleveren. Hij verkrijgt daarbij de volgende getallen:

in $A : 54$ en in $B : 400$ gewonden;
in $A : 1$ en in $B : 3$ sterfgevallen;

dus eene sterfte in A van 18 op 1000 en in B van 7,5 op 1000.

Vergelijkt men deze cijfers met andere, die de sterfte uitdrukken, zonder dat inentingën plaats hadden, dan valt de vergelijking nog meer ten voordeele der inentingën uit. Immers uit de mededeelingen aangaande de jaren 1862—1872 leidde BROUARDEL af, dat op 1000 beten aan de handen toegebracht 670 sterfgevallen en op 1000 beten in het gelaat 880 sterfgevallen voorkomen.

Nu is van den een of ander misschien de bewering niet geheel onmogelijk, (de ondervinding leerde dit), dat ook in dit pleidooi van dr. GRANCHER zich eene jacht naar grootheid openbaart en dat het alleen dienen moet om de trom voor de groote zaak te roeren. Immers vroeger werd ook beweerd, dat zucht naar grootheid en winstbejag de beweegredenen van den leermeester waren, terwijl toch iedereen, die iets las omtrent de zaak, weten kon, hoe het met de betaling voor de inentingën gesteld is. Vooroordeelen verblinden; voor onbevooroordeelden gaf dr. GRANCHER echter zijn overzicht en voor hen zijn de medegedeelde cijfers welsprekend.

D. v. C.